

Nr 37.

Av herr **Wohlin**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om skatt å kaffe.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 80 med förslag till förordning om skatt å kaffe utvecklar föredragande departementschefen de skäl, som föranlett honom att icke föreslå en tullförhöjning och ej heller en skatt efter vikt utan en skatt efter varans beskattningsvärde, med stigande skattesatser allt eftersom värdet är beläget inom fyra olika angivna gränser. Med beskattningsvärdet skall förstås varans värde, beräknat enligt de i 4 § tulltaxeförordningen meddelade föreskrifterna, med tillägg av tullen för varan.

Med anledning härav vill jag framhålla vissa synpunkter, vilka antingen icke alls eller också endast i otillräcklig grad synas mig hava beaktats vid propositionens utarbetande, men vilka enligt min mening äro av stor betydelse för frågans bedömande och vilka föranleda mig att i denna motion föreslå en avsevärt enklare lösning av spörsmålet.

Varans värde enligt nämnda paragraf i tulltaxeförordningen är i stort sett cif-värdet svensk hamn och inkluderar följaktligen bl. a. även fraktkostnader och försäkringsavgifter. Även om värdet å de olika produktionsorterna på en och samma kvalitet, vilket ingalunda är säkert, under den närmaste framtiden skulle förbliva någorlunda oförändrat eller endast variera inom jämförelsevis trängre gränser, synes det internationella läget på den transoceaniska fraktmarknaden kunna ganska snart undergå väsentliga rubbningar i riktning mot ökade fraktkostnader och stegrade försäkringspremier. Redan nu synes det tveklöst, om det av departementschefen föreslagna lägsta värdeintervall — beskattningsvärde av högst en krona för kilogram, d. v. s. tullvärde av högst 55 öre för kilogram — äger nämnvärd betydelse; ett spörsmål som inom vederbörande utskott torde bliva föremål för närmare utredning. Man kan emellertid med en viss grad av sannolikhet för att icke säga ganska säkert förmoda, att frakt- och försäkringskostnaderna under den framtid, som kan överblickas, komma att ytterligare stiga, med följd att även de båda näst högst liggande värdeintervallen få allt mindre betydelse; ja, en tidpunkt kan inträda, då den högsta i propositionen föreslagna skattesatsen av en krona och 40 öre för kilogram blir den även för kaffe av mindre högvärdiga kvaliteter merendels förekommande. Även en för närvarande visserligen svårbedömbare höjning av själva kaffepriiset i produktionslandet kan komma att bidra till en sådan utveckling. Skulle utvecklingen gå i denna riktning, undanryckes följaktligen allt mera underlaget för departementschefens önskan att starkare beskatta kaffesorter av högre kvaliteter, samtidigt med att skatten å de av de breda folklagren mest brukade kvaliteterna allt mera stegras. Vål förstår jag den av departementschefen önskade merbeskattningen av de högre kaffekvaliteterna, men jag kan vid nu an-

förda förhållanden knappast finna den av honom förordade vägen vara vare sig rationell eller väsentligen ledande till den åsyftade lösningen. Det bör för övrigt även bemärkas att, även om utvecklingen i ovan berörd riktning icke skulle bli fullt så accentuerad, som jag har antagit, man ej bör lämna ur räkningen att de kaffekvaliteter, vilka enligt departementschefens skala falla inom de båda högsta värdeintervallen, allenast utgöra en mindre kvot av totalförbrukningen samt att denna kvot, allt efter som krisen fortskrider och ökad sparsamhet framtingas inom alla samhällslager, kan förväntas komma att ytterligare minskas.

En differentiering av beskattningen efter värdet å varan, som i den föreliggande propositionen föreslås, är lätt att genomföra med avseende å sådana monopolartiklar som sprit och tobak, men den passar egentligen icke alls för en sådan artikel som kaffe, där — även om importförbud med licensgivning råder vid förtullningen — importen till riket är fri och omhändraves av ett stort antal privata importörer.

Mycket svårt kommer det av departementschefen framlagda förslagets tekniska genomförande att ställa sig med avseende å de kvantiteter kaffe, vilka för närvarande äro lagrade å tullnederlagen och i frihamnarna. Det har varit mycket vanligt, att kaffeimportörerna köpt kaffelaster, i vilka ingått ett ganska stort antal olika kvaliteter, men utan att värdena angivits för varje kvalitet och så att allenast ett genomsnittsvärde beräknats för hela partiet. I sådana fall föreligga icke fakturor eller andra handlingar, å vilka de olika kaffekvaliteternas värden kunna grundas, och jag ser för egen del icke, huru en efter värdeintervall differentierad kaffebeskattning i dylika fall skall kunna på ett för importörerna rättvist och för statsverket betryggande sätt förverkligas. Detsamma gäller om kaffepartier, som äro inköpta enligt enahanda grunder och på väg till landet. Då det här gäller betydande lager, kunna de nu antydda svårigheterna icke underskattas.

Slutligen torde en skattebeläggning av kaffe efter värdet påfordra en väsentlig omläggning av tullverkets arbete med kaffeimporten. Hittills hava kaffeförtullningarna i stor omfattning kunnat ombesörjas av bevakningspersonal. Därest propositionens förslag förverkligas, torde högre kvalificerad personal i kontorist- eller kammarskrivareställning i stor utsträckning behöva anlitas för ändamålet. Tillgången å sådan personal är emellertid även under nu rådande krisförhållanden, med de många nya uppgifter tullverket sedan krisens början fått sig ålagda, relativt begränsad och ganska långa dröjsmål med förtullningarna lära icke kunna undvikas.

Med hänsyn till vad nu i korthet anförts jämte åtskilligt annat, som försvårar tull- eller skattebeläggning efter värdet och som här icke kunnat närmare beröras — man får bl. a. icke förbise den affärsmässigt naturliga möjligheten för importörerna att i samråd med försäljningsagenterna resp. exportörerna fixera värdet någon tioöring eller mera under någon av värdegränserna och härigenom bringa ned beskattningen till ett lägre belopp — finner jag propositionens uppläggning av problemet mindre tillfredsställande.

Den mest rationella vägen är utan tvekan en förhöjning av den nu å kaffe utgående viktullen till ett skäligt och efter det statsfinansiella behovet anpassat belopp. Vill man kalla tullförhöjningen »skatt», så är detta endast en terminologisk fråga. Med avseende å den lämpligaste storleken av en sådan tullförhöjning kunna skilda meningar göra sig gällande och skäl kunna anföras till förmån för såväl den ena som den andra tullsatsen. Jag har för min del intet att erinra, därest riksdagen skulle besluta en högre kaffetull, men finner mig i förevarande motion av olika skäl böra stanna vid en sammanlagd tullsats av en krona för kilogram orostat kaffe, att utgå oberoende av kaffets kvalitet. Grundtullen å orostat kaffe är för närvarande 30 öre för kilogram och tilläggstullen jämlikt kungl. förordningen den 31 januari 1932 15 öre för kilogram; den åsyftade tullförhöjningen skulle vid sådant förhållande lämpligast få formen av en förhöjning av den sistnämnda tilläggstullen från 15 öre till 70 öre för kilogram. Tilläggstullen å rostat kaffe samt kaffesurrogat med tillsats av kaffe borde i anslutning härtill höjas från nuvarande 18 öre för kilogram till 88 öre för kilogram. Det är möjligt, att den beräknade statsinkomsten genom dessa tullförhöjningar blir något mindre än den av departementschefen beräknade, men å andra sidan får icke helt bortses från möjligheten av någon tillbakagång i kaffekonsumtionen vid alliför stark beskattning, och för övrigt erinrar jag om vad nyss sagts, nämligen att en något större tullförhöjning än den här föreslagna icke från min sida möter några principiella eller praktiska betänkligheter.

Under åberopande av vad ovan anförts får jag härmed hemställa,

att riksdagen ville, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 80 med förslag till förordning om skatt å kaffe, besluta att kungl. förordningen den 31 januari 1932 med tillägg till gällande tulltaxa skall i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	V a r u s l a g	Tilläggstull för 100 kg kronor
73	153	Kaffe: orostat..... T	70: —
74	154	rostat, kaffesurrogat med tillsats av kaffe härunder inbegripet..... N	88: —

Stockholm den 29 november 1939.

Nils Wohlin.

